

MASARYKOVA UNIVERZITA
FAKULTA INFORMATIKY

Citizendum

PV070 DIGITÁLNÍ KNIHOVNY

Adam Praus

2. ročník N-IN INS

Brno, 8. 12. 2015

Základní údaje

Název projektu: Citizendium, the Citizens' Compendium

Nositel: Larry Sanger

URL: <http://en.citizendium.org/>

Charakteristika

Citizendium funguje především jako důvěryhodnější a odbornější konkurent celosvětově známého projektu Wikipedia [1]. Návštěvníkům poskytuje databázi článků, orientovaných na různorodá témata, které jim mají daný obsah vysvětlit. Funguje tedy na principu webové encyklopedie. Hlavním přínosem tohoto projektu je vysoká kvalita příspěvků a dodržování jejich odborné úrovně. Články mohou přidávat pouze registrovaní členové týmu, kteří jsou schváleni vedením Citizendia. Poté jsou již jednotlivá témata zpřístupněna všem návštěvníkům webových stránek.

Historie

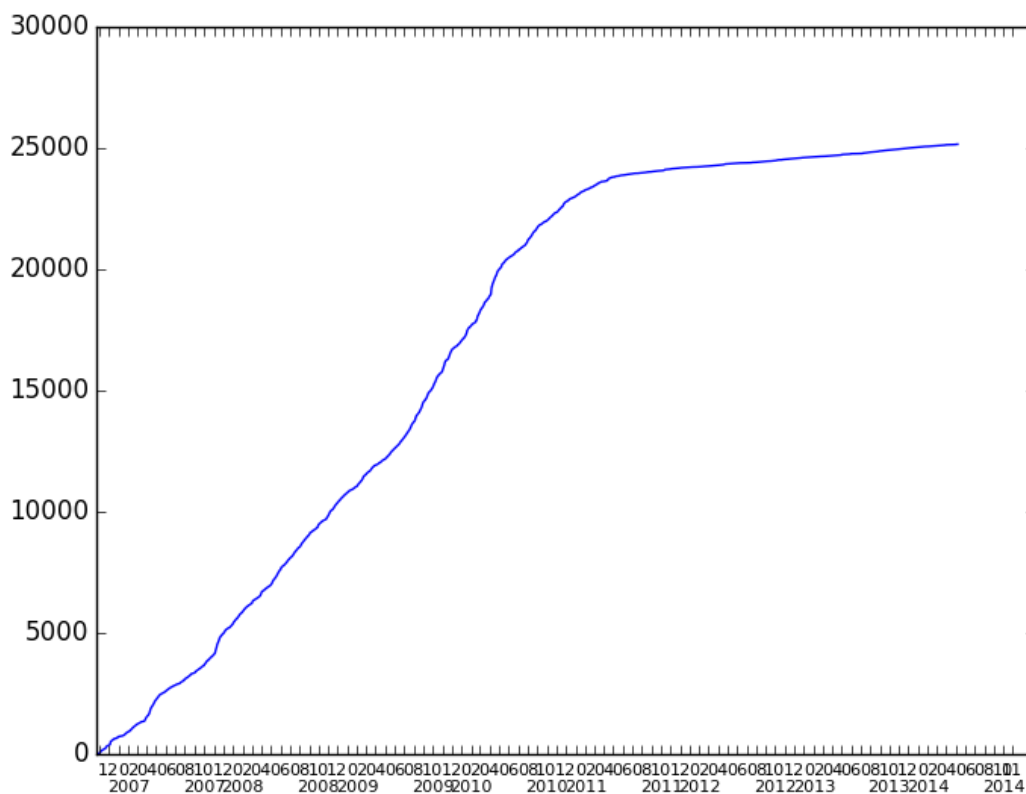
Projekt byl poprvé oznámen svým zakladatelem Larry Sangerem 15. září 2006 na konferenci v Berlíně. Šlo však pouze o nezávazné oznámení chystaného projektu bez jakéhokoliv přesnějšího data vydání. Prvotním cílem bylo vytvořit novou větev Wikipedie, která bude obsahovat články, jenž budou zkopírovány přímo z Wikipedie a následně zrevidovány tak, aby byly po formální i odborné stránce v pořádku. Tato úvodní verze byla spuštěna 23. října 2006 a veřejnosti nebylo umožněno ani pouhé čtení uloženého obsahu. Přispívat mohli pouze pozvaní spolupracovníci, kteří splňovali odborná kritéria. Prvotní tým se skládal pouze z 20 členů, mezi nimiž bylo pouze 6 autorů a 3 editoři. Následující měsíc (8. listopadu) uváděli, že mělo k projektu přístup 263 uživatelů a evidovali 183 zpracovaných či zpracovávaných článků.

Larry Sanger však poté změnil strategii a 17. ledna 2007 oznámil, že chce vzhledem k nízké aktivitě členů (pouze 10-20 velmi aktivních z celkových 500) smazat všechny nedodělané převzaté články z Wikipedie a ponechat obsah vytvořený v rámci Citizendia. Chtěl tak motivovat své kolegy k větší produktivitě. Tímto krokem se tak více distancoval od provázanosti s Wikipedií a začal vznikat nový nezávislý projekt na principu webové encyklopedie. Následně bylo Citizendium prohlášeno za neziskovou organizaci.

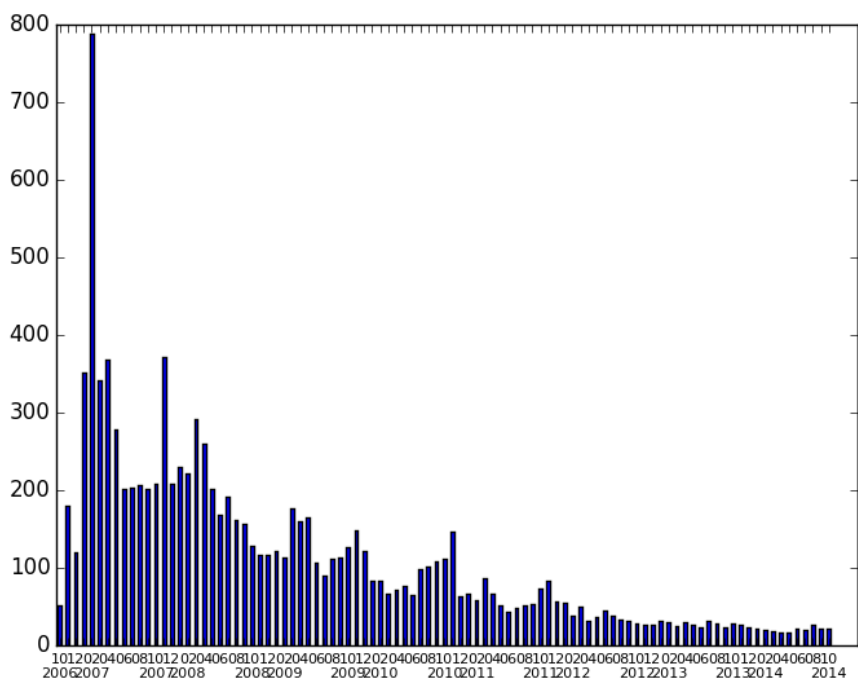
25. března 2007 byla ukončena pilotní verze projektu a následně nasazena verze oficiální. Důležitou součástí této změny bylo zveřejnění obsahu stránek a běžní uživatelé tak konečně získali možnost číst vytvořená témata. Následně byly v září téhož roku zveřejněny informace, že Citizendium obsahuje 3000 článků, na kterých pracovalo 2000 uživatelů. Byl to

ukazatel toho, že se projekt rozvíjí a mohl by být úspěšný. I sám Larry Sanger tvrdil, že jejich organizaci čeká rychlý růst.

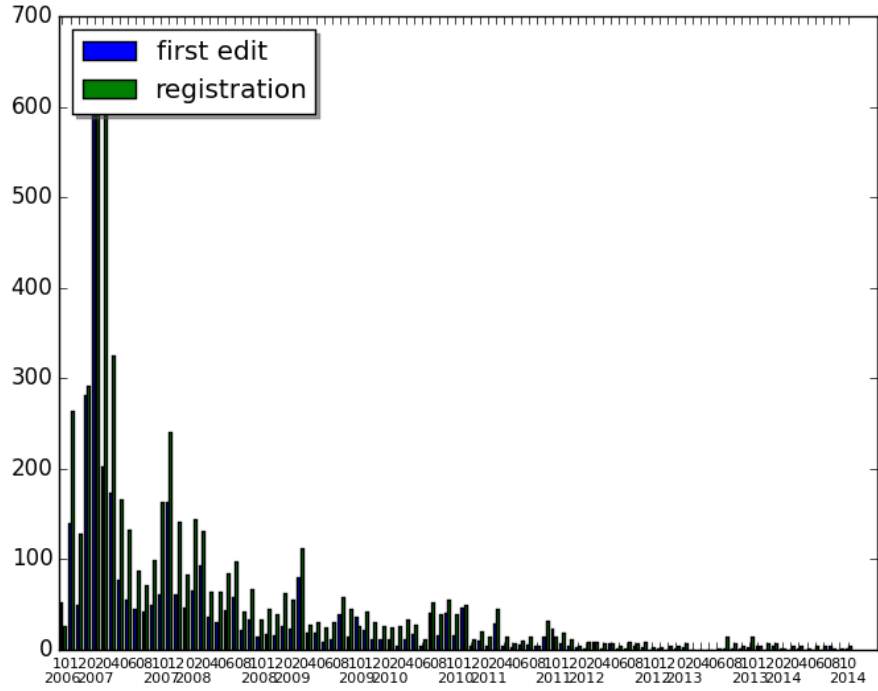
Tato předpověď se však nesplnila a nastal trvalý pokles Citizendia. Např. v březnu 2010 pouze 25 členů provedlo přes 100 úprav různých článků za měsíc a pouze dalších 90 členů provedlo alespoň jednu úpravu. Dalším názorným ukazatelem byl pokles průměrného počtu slov na článek, který byl opravdu výrazný. Z října 2007 do května 2010 se zmenšil na pouhou třetinu (z 468 slov na 151) [2][3]. Propad společnosti pokračoval až do současnosti a projekt nyní eviduje pouze 63 aktivních editorů. Počet neaktivních editorů je mnohem vyšší a momentálně dosahuje čísla 405 [4].

Obrázek č. 1: Vývoj počtu článků [3]

Obrázek č. 2: Vývoj počtu autorů, aktivních alespoň jednou měsíčně [3]

Obrázek č. 3: Vývoj počtu nových autorů [3]

Ostatní zajímavé statistiky lze nalézt na webových stránkách projektu [3].

Cíle projektu

Hlavním cílem Citizendia bylo vytvořit kvalitní alternativu projektu Wikipedia, jenž bude poskytovat ověřené informace, které budou vytvářet pouze uživatelé s dostatečnou odbornou způsobilostí. Zakladatelé chtěli vytvořit webové stránky, které prezentují články ze všech možných oblastí lidského života. V podstatě lze Citizendium nazvat webovou encyklopedií. S tím souvisí také cíl autorů vzdělávat uživatele internetu a odpovědět jim na dotazy obecného či odborného charakteru. Samozřejmým cílem také bylo stát se jedničkou na trhu a porazit tak rozsáhlou síť jako Wikipedia, kterou spoluzakládal i Larry Sanger [2]. Možným záměrem také byl pokus sdružit na jednom projektu co nejvíce vzdělaných lidí a získat nové kontakty či známosti.

Popis projektu

Jak již bylo dříve zmíněno, hlavním důvodem vytvoření tohoto projektu byla snaha o spuštění nové služby, která bude uživatelům internetu poskytovat informace o tématech všech možných sfér života. Především jde o elektronickou verzi klasické encyklopedie, jenž nabízí mnohem širší škálu možností než její knižní verze.

Uživatele této webové aplikace lze rozdělit mezi dvě základní skupiny: běžní uživatelé a registrovaní přispěvatelé. Běžný uživatel je obyčejný návštěvník stránky, který není nucen k žádné registraci. Na stránkách Citizendia jednoduše rozklikne libovolné téma nebo si vyhledá konkrétní téma, o které má zájem. Tento postup se v ničem neliší od běžných webových stránek jako i např. Wikipedie. Na základě vzhledu je na první pohled zřejmé, že mezi Wikipedií a Citizendem existuje spojitost. Pokud si uživatel úspěšně vyhledá požadované téma, tak ho poté může bez obav šířit dál, jelikož Citizendium funguje na principu licence CC BY-SA 3.0¹ [2]. Pro běžné uživatele je také přichystáno fórum, kde mohou diskutovat o článcích a jejich správnosti či chybovosti. Smí také vyjádřit názor na kvalitu stránek nebo případné nápady na zlepšení. Pokud však chtějí využívat této služby, je si nutné zaregistrovat účet Google+², jelikož zmíněné fórum běží v rámci skupiny, vytvořené v této aplikaci.

¹ Tzv. „Creative Commons“ licence, jenž umožňuje volné šíření zveřejněného obsahu.

² Sociální síť - <https://plus.google.com/>.

Druhou důležitou skupinou jsou registrovaní uživatelé – tzv. přispěvovatelé. Tato skupina lidí má na stránkách Citizendia vytvořenou registraci a mají tak přístup k samotnému obsahu webových stránek. Jejich pozici lze navíc dále dělit na autora a editora. Autor může zakládat nová témata a navíc má na starosti dodatečné práce jako doplňování bibliografií, vyhledávání a nahrávání dodatečných obrázků, apod. Editor má na starosti tvorbu nových článků, ale především kontrolu a úpravu existujících článků. Za správnost veškerého obsahu proto ručí především editor. Aby se tedy mohl běžný uživatel registrovat, musí vyplnit vstupní formulář, kde je nutné uvést své celé jméno, typ vybrané pozice, záliby a životopis. Na základě těchto vyplněných informací se poté uživatel stane či nestane nováčkem týmu. Je tak především zajištěna odborná úroveň textu a kompetentnost přispívajících členů.

Samotná témata jsou na úvodní stránce rozdělena do 6 kategorií a dále do dalších podkategorií: přírodní vědy (fyzika, chemie, biologie, matematika,...), sociální vědy (antropologie, geografie, právo, lingvistika,...), humanitní vědy (historie, literatura, teologie, filozofie,...), teorie umění (architektura, divadlo, hudba), aplikovaná věda a umění (zde je pouze nadpis a žádný další text), volný čas (hobby, sport a hry). Některé podkategorie jsou však bohužel pouze nadepsány a chybí k nim jakýkoliv podrobnější popis. Lze se tak například postupně proklikat přes přírodní vědy a chemii až do oboru analytické chemie, kde však drtivá většina informací chybí nebo jsou uvedeny pouze nadpisy. Návštěvník se tak sice dozví, že něco existuje, ale aby si zjistil o čem je dané téma, musí navštívit jiné webové stránky. Tento nešvar bohužel u většiny stránek převažuje a uživatel tak může získat pocit, že je obsah zanedbaný. Proto se může velmi často stát, že než aby informace složitě dohledával, tak si rovnou vyhledá jiný zdroj, kde bude mít vše potřebné pohromadě. Zcela nelogické je také provedení sekce, která obsahuje všechny uložené články. Před kliknutím na tento odkaz by návštěvník čekal, že se mu opět zobrazí seznam všech 6 kategorií, kterými by se poté mohl dále proklikávat a objevovat všemožná témata. Je tu však k dispozici pouze seznam všech článků, rozdělených podle počátečního znaku názvu práce (sekce začínající číslicí, písmenem a, apod.). Je ovšem pravda, že vzhledem k momentálnímu stavu Citizendia je mnohem efektivnější se pokusit dané téma najít přímo pomocí vyhledávací funkce. Proklikávání tématy by bylo zbytečně zdlouhavé a možná i neúspěšné. Jelikož nyní databáze prací obsahuje pouze 16891 článků, je pravděpodobně mnohem efektivnější využít přímého vyhledávání a zjistit tak, zda je v ní o hledaném slově vůbec nějaká zmínka. Je tedy možné říci, že by měli potenciální uživatelé očekávat, že zde naleznou především základní a celosvětově známá témata, která by ovšem měla obsahovat relevantní a korektní informace. Naopak se nepředpokládá, že by

návštěvník vyhledal témata lokálního či velmi podrobného charakteru (např. klíčové slovo Brno, ale dokonce i Masaryk).

Součástí webových stránek jsou i seznamy všech autorů, editorů, techniků či členů vedení. Mimo jiné zde lze najít i zápisky k volbám členů do vedení projektu, finanční statistiky či rozsáhlou sbírku odpovědí na nejčastěji kladené dotazy.

Aktuální stav

Jak již bylo zmíněno v popisu historie projektu, vývoj a popularita Citizendia trvale klesá. Jedním z důvodů je fakt, že se snaží konkurovat obrovské a velice populární síti Wikipedia, která má ve světě zvučné jméno. Takto to částečně připomíná souboj trpaslíka s obrem. Velkou roli však hraje i samotný způsob fungování tohoto projektu. Citizendium pracuje na principu dárcovství a odmítá jakoukoli reklamu, která by se stala důležitým zdrojem příjmů. Vývoji tak chybí potřebné finance, což se projevuje na celkovém stavu. S tím také souvisí motivace pracovníků, kteří za svou aktivitu nejsou nijak placeni. Všechny činnosti dělají zadarmo a z dobré vůle, což může způsobit opadávající zájem o spolupráci. Podstatným důvodem aktuálního stavu je také fakt, že Citizendium není nijak tlačeno mezi běžné uživatele a ti tedy vůbec neví, že něco podobného existuje. Se snahou zapojit a oslovit více lidí by tak mohlo vzrůst tempo budoucího vývoje.

Hodnocení projektu a jeho přínos

Musím se přiznat, že jsem byl mile překvapen a jsem velmi rád, že jsem se díky tomuto předmětu dostal zrovna k projektu Citizendium. Před začátkem semestru jsem neměl vůbec ponětí, že něco podobného existuje a zarazilo mě, že jsem o tom nikdy neslyšel. Z mnoha stran jsem zachytil, že Wikipedia zrovna není nejlepším zdrojem odborných informací a Citizendium by tak bylo ideálním řešením. Osobně bych tyto stránky hojně navštěvoval a čerpal z nich potřebné informace. Přejde mi proto velká škoda, že je projekt ve vcelku stagnující fázi a vývoj neroste. Jeho přínos společnosti by byl naprosto mimořádný, jelikož by vznikla rozsáhlá webová encyklopedie, kterou by řídili odborníci a nabízela by tedy pouze ověřené informace. Uživatelé by nemuseli složitě prohledávat více webových stránek, ale jednoduše by hned

navštívili Citizendium, protože by měli zaručenou správnost obsahu. Je samozřejmě spravedlivé ocenit i přítomnost konkurenční Wikipedie, ale Citizendium by mohlo tento typ webových služeb dotáhnout takřka k dokonalosti.

Jako velkou nevýhodu zde musím zmínit především malou rozšířenost mezi uživateli internetu. Projektu by slušelo zkusit více propagovat svoje jméno a snažit se tak oslovit více potenciálních nových autorů a editorů. Se silnější podporou by mohl růst vývoj a Citizendium by se tak stalo mnohem rozsáhlejší a využitelnější.

Literatura

[1] *Wikipedia* [online]. Změněno 7. 12. 2015 [cit. 2015-12-09]. Dostupné z: <https://www.wikipedia.org>.

[2] Citizendium. *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. Změněno 5. 12. 2015 [cit. 2015-12-09]. Dostupné z: <https://en.wikipedia.org/wiki/Citizendium#History>.

[3] CZ:Statistics - Citizendium. *Citizendium, the Citizens' Compendium* [online]. Změněno 17. 8. 2015 [cit. 2015-12-09]. Dostupné z: <http://en.citizendium.org/wiki/CZ:Statistics>.

[4] Category:CZ Live – Citizendium. *Citizendium, the Citizens' Compendium* [online]. Změněno 17. 8. 2015 [cit. 2015-12-09]. Dostupné z: http://en.citizendium.org/wiki/Category:CZ_Live.

Metadata

```
<link rel="schema.DC" href="http://purl.org/dc/elements/1.1/" />
```

```
<meta name="DC.Title" content="Citizendium" />
```

```
<meta name="DC.Creator" content="Adam Praus" />
```

```
<meta name="DC.Subject" content="web" />
```

```
<meta name="DC.Subject" content="encyklopedie" />
```

```
<meta name="DC.Subject" content="odbornost" />
```

```
<meta name="DC.Description.abstract" content="Tato esej se zabývá tématem projektu  
Citizendium. Jde o neziskovou společnost, provozující webovou verzi encyklopedie, jenž je  
na internetu volně dostupná všem uživatelům. Ti tak mohou vyhledat požadované téma a šířit  
tento obsah bez problému dál. Díky přísným opatřením mohou do Citizendia přispívat pouze  
řádně registrovaní uživatelé, kteří jsou přijati na základě životopisu a odborných znalostí.  
Jedná se tak v podstatě o odbornější a především korektnější verzi známého projektu  
Wikipedia. V této práci je rozebrána historie projektu, jeho popis, aktuální stav a celkový  
přínos veřejnosti." />
```

```
<meta name="DC.Date" content="10.12.2015" />
```

```
<meta name="DC.Type" scheme="DCMIType" content="Text" />
```

```
<meta name="DC.Format" scheme="IMT" content="application/pdf" />
```

```
<meta name="DC.Format.medium" content="computerFile" />
```

```
<meta name="DC.Source" scheme="URL" content="http://en.citizendium.org/" />
```

```
<meta name="DC.Language" scheme="RFC3066" content="cze" />
```